

Esperanto ett bra språk

Språket kan såsom få andra frågor röra upp människors sinnen, detta upplever man i synnerhet i länder med olikspråkiga befolkningsgrupper som tex Indien. Den enda rimliga och förnuftiga lösningen av problemet vore antagandet av ett helt neutralt internationellt språk som esperanto, av framstående fackmän erkänt som genialiskt i sin enkelhet, dessutom beprövat och talas av många människor över hela jorden.

Signaturen E Åz insändare — Esperanto ett vettigt hjälpspråk — med förmodan att om alla världens skolor ägnade ett par timmar i veckan under ett par årtionden undervisning av esperanto, skulle sedan alla världens folk kunna tala och förstå varandra, tycker jag är mycket förnuftigt.

Till detta kommer att man tänker på vad detta skulle betyda för TV, som står inför en fantastisk framtid med s' a satellit-program. Man kan anta att framtidens TV-apparater kommer att fungera precis som en radio? Man kan sätta sig och söka på skalan och ta in TV-program från hela världen.

Avslutningsvis vill jag återge vad Danmarks TV-chef Erik Karlson säger: Integreringen av TV-programmen i Europa är orealiserbara så länge det finns språkgränser. Den blir möjlig först när alla börjar förstå varandra med hjälp av esperanto.

E. Å.

2/11 67
Arbetet

JA — 8/11 67

Esperanto

17 universitet undervisar nu i esperanto. Helsingfors universitet har startat kurser i esperanto under ledning av Vilho Setälä, ledamot av den internationella esperantorörelsens akademi. Universitetets styrelse har givit sitt tillstånd till två officiella kurser. Därmed ansluter sig det finska universitetet till den krets av 16 universitet i världen, som redan tidigare har officiella kurser, lektorat eller lärostolar för det internationella språket esperanto. Dessa är universitetet i Innsbruck, Liverpool, Hamburg, Amsterdam, Sofia, Bratislava, Budepest, Sregeed, La Laguna (i Spanien), Krakow och Torun (i Polen), Ceara och Porto Alegre (båda i Brasilien), Peking och Hiamen (Kina) samt Californis-universitetet.

Bokstavskrånget hindrar esperanto

Signaturen "Str" skriver i sitt genmäle till mig, till min insändare alltså, bl a: "Utrymmet tillåter inte att ytterligare utveckla tesen, att esperanto har en styrka i övertecknade bokstäver, som möjliggör ljudlikhet över hela jorden utan speciella bokstavskombinationer (t ex svenskans stj, skj, sk, sj) eller i svåra uttalsregler. Skriv- och tryckmaskiner kan som sagt färdigställas på kort stund. Esperanto har visat, att det verkligen duger i alla sammanhang". Slut på citat.

"Str" har gett mig en hel del upplysningar alldeles onödigt, men när det gäller det citerade avsnittet ställer sig såväl jag själv som säkert massor med folk fortfarande undrande och spörjande. Det var verkligen skada att "Str" inte hade utrymme tillräckligt att utveckla tesen (eller rättare myten) ang esperantos styrka när det gäller de övertecknade bokstäverna. Det skulle verkligen vara till stor glädje för många om "Str" finge tid och plats tillräckligt att förete en övertygande förklaring i detta fall.

Jag vet massor med folk som står frågande inför det faktum att ingen förespråkare av esperanto hittills lyckats fullt övertygande kunna förklara en del mystiska fakta. Esperantisterna påstår att esperanto håller strikt på att ett ljud alltid anges av en bestämd bokstav. Men trots detta anges i esperanto bokstäverna "c" och övertecknat "g" dubbelljuden "ts" och "dj". Däremot skriver man "ks" i stället för den bamla latinska bokstaven "x". Det senare är ju klokt eftersom en bokstav därmed lösgöres för en annan användning. Vad bokstäverna med dubbelljuden skall tjäna till är däremot svårare att räkna ut. Dessutom tecknar man på esperanto den engelska halv vokalen "w" onödigtvis med

ett övertecknat "u".

Undertecknad säger som "Str", utrymmet tillåter inte att tesen utvecklas ytterligare i detta sammanhang och det torde även vara överflödigt. Verkliga språkmän har misslyckats med att övertyga esperantisternas majoritet i detta sammanhang eller att få en övertygande förklaring från det hållet och det lär väl misslyckas även för mig. Visserligen har nationalspråken redan före esperanto upfunnit särskilda bokstäver men var inte esperanto upfunnet för att överbygga de svårigheter som detta förorsakar när det gäller tryck- och skrivmaskiner med latinska alfabetet i de skilda delarna av världen. Det är sant att tryckmaskiner och skrivmaskiner kan ändras men säkert är att dessa ändringar bringar olägenheter med sig som hindrar esperantospråkets erkännande i vissa sammanhang. I esperanto skulle ju alla överteckningar vara överflödiga om man betänker att bokstäverna "q", "w", "x", "y" och "z" kunde bli vakanta.

J H B

Esperanto ett vettigt hjälpsspråk

I Arbetets insändaravdelning har den i esperanto använda beteckningen för olika språkljud diskuterats. I och för sig är all diskussion rörande esperanto tacknämlig, då därigenom uppmärksamheten riktas mot en av

vår tids verkligt betydelsefulla frågor, möjligheten att bryta språkgränserna mellan världens folk (och som biprodukt bl a få ett för alla begripligt konferensspråk).

Ljodbeteckningarna kan helt visst diskuteras. Själv är jag funderansam om det nu använda sättet är det bästa, även om jag vet att många kunniga språkmän håller på det. Men i förhållande till den jag vågar säga enorma betydelsen av att vi får ett för alla folk gemensamt hjälpsspråk, och med vetskap om att esperanto här är den enda vettiga lösningen, måste man säga sig att meningsutbyten om detaljer mera lägger hinder i vägen för dess utbredning än blir till hjälp. Vi bör ju inte kasta ut barnet med badvattnet. Först när esperanto blivit allmänt antaget är det tid att diskutera språkliga detaljer.

Låt mig än en gång upprepa: om alla världens skolor ägnade ett par timmar i veckan under ett par årtionden undervisning i esperanto, skulle sedan alla världens folk kunna tala med varandra. Vore detta i och för sig och för samförståndet i världen någon betydelse? Frågan torde vara retorisk.

Arb. 18/10 67 E Å